

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

PL. ÚS 26/2018-29

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí pléna 28. novembra 2018 predbežne prerokoval sťažnosť [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpeného advokátom JUDr. Alexejom Ivankom, Námestie osloboditeľov 73, Michalovce, ktorou namieta neústavnosť a nezákonnosť volieb, ako aj výsledok volieb starostu a poslancov obce Malčice konaných 10. novembra 2018, a takto

r o z h o d o l :

1. Sťažnosť [REDAKOVANÉ] v časti týkajúcej sa neústavnosti a nezákonnosti volieb starostu obce Malčice konaných 10. novembra 2018 **p r i j í m a** na ďalšie konanie.

2. Sťažnosť [REDAKOVANÉ] v časti týkajúcej sa neústavnosti a nezákonnosti volieb poslancov do Obecného zastupiteľstva obce Malčice konaných 10. novembra 2018 **o d m i e t a** pre nesplnenie zákonných náležitostí.

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 20. novembra 2018 doručená sťažnosť [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ]

(ďalej len „sťažovateľ“), podľa § 59 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“), ktorou namieta neústavnosť a nezákonnosť volieb, ako aj výsledok volieb starostu a poslancov obce Malčice konaných 10. novembra 2018 (ďalej aj „napadnuté voľby“).

2. Z obsahu sťažnosti vyplýva, že sťažovateľ kandidoval na funkciu starostu v napadnutých voľbách. Podľa zápisnice okrskovej volebnej komisie o priebehu a výsledku hlasovania zo 604 odovzdaných platných hlasovacích lístkov získal sťažovateľ 259 hlasov a [REDAKOVANÉ] (ďalej len „odporkyňa“) získala 280 hlasov. Za starostku obce tak bola zvolená odporkyňa.

3. Sťažovateľ v sťažnosti uvádza: „... Sťažovateľ je, resp. bol kandidátom na starostu obce, ktorý vo volebnom obvode Malčice získal dňa 10.11.2018 259 hlasov z celkového počtu oprávnených voličov (1029), na voľbách sa zúčastnilo celkom 606 voličov, to znamená viac ako 10%.

... Sťažovateľ napáda voľby starostu obce Malčice a poslancov konaných dňa 10.11.2018, ktorými bola zvolená za starostku obce Malčice účastníčka tohto konania [REDAKOVANÉ] a poslanci obecného zastupiteľstva:

1. [REDAKOVANÉ] s počtom hlasov: 214
2. [REDAKOVANÉ] s počtom hlasov: 201
3. [REDAKOVANÉ] s počtom hlasov: 197
4. [REDAKOVANÉ] s počtom hlasov: 183
5. [REDAKOVANÉ] s počtom hlasov: 161
6. [REDAKOVANÉ] s počtom hlasov: 159
7. [REDAKOVANÉ] s počtom hlasov: 156
8. [REDAKOVANÉ] s počtom hlasov: 156
9. [REDAKOVANÉ] s počtom hlasov: 150

... dôvody, pre ktoré voľby napáda s označením dôkazov:

- porušenie volebného moratória zo strany zvolenej kandidátky a jej blízkych príbuzných - otec [REDAKOVANÉ] a manžel [REDAKOVANÉ]

- vyhrážanie sa stratou zamestnania zo strany účastníčky konania
- závažné porušenie ústavnosti a zákonnosti volieb.“

4. Sťažovateľ žiada, aby ústavný súd po prijatí veci na konanie vydal nález v znení:
„... Ústavný súd vyhlasuje voľby starostu obce Malčice a poslancov obecného zastupiteľstva obce Malčice za neplatné.

Alternatívne:

Ústavný súd SR rozhodnutie miestnej volebnej komisie o výsledku volieb starostu obce Malčice v časti zvolenia za starostu obce Malčice [REDACTED], [REDACTED] a v časti zvolenia poslancov obecného zastupiteľstva obce Malčice vo voľbách konaných dňa 10.11.2018 zrušuje.“

5. Sťažovateľ ďalej v sťažnosti uvádza: „Dňa 10.11.2018 sa v obci Malčice konali voľby do orgánov samosprávy obce, pričom na základe sčítania odovzdaných hlasov miestna volebná komisia v obci Malčice vyhlásila dňa 11.11.2018 o cca 02:15 hod. nasledovné výsledky týkajúce sa volieb starostu:

1. [REDACTED], (politické strany: Obyčajní ľudia a nezávislé osobnosti, Sloboda a solidarita, Šanca, Sme rodina - Boris Kollár) - počet platných hlasov: 280
2. [REDACTED], (politická strana: Demokrati Slovenska) - počet platných hlasov: 259
3. [REDACTED], [REDACTED], (nezávislý kandidát) - počet platných hlasov: 61
4. [REDACTED], (politická strana: SNS) - počet platných hlasov: 4

Ako dôkazy označujeme doklady a správy týkajúce sa volieb podľa § 62 zákona, výsluch obyvateľov obce uvedených nižšie.

Svedkovia:

1. [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED]
2. [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED]
3. [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED]
4. [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED]

V čase volebného moratória, t. j. v piatok, dňa 09.10.2018 pred voľbami a v deň volieb, t.j. dňa 10.11.2018 hore označené osoby [REDACTED], spolu s jej otcom [REDACTED] a jej manželom [REDACTED], roznášali po domoch v obci Malčice rôzne darčeky (predovšetkým potraviny a to: klobásy, slanina a cigarety) a finančné odmeny (v sume 20 - 40 €) pre občanov obce, aby hlasovali za kandidátku [REDACTED] a vybraných poslancov.

V deň volieb, pred časťou obce Malčice, kde bývajú rómski občania, stál od ranných hodín otec [REDACTED], [REDACTED] a darčekomiplácal týchto občanov, aby volili za starostku obce Malčice jeho dcéru a vybraných poslancov.

... Za porušenie slobody volieb, ale aj korektnej politickej súťaže a volebnej kampane treba nepochybne považovať aj také konanie, ktoré spočíva v preukázanej hrozbe násilia, straty zamestnania, resp. iných sociálnych istôt. Voľba, pri ktorej sa kandidát vyhráza, že v prípade jeho zvolenia volič hlasujúci za protikandidáta stratí hoci aj minimálne sociálne istoty, už nie je slobodnou voľbou, ta ako to predpokladá ústava a zákon.

... Sťažnosťou sťažovateľa je namietaná tak neústavnosť a nezákonnosť volieb starostu obce, ako aj neústavnosť a nezákonnosť volieb do obecného zastupiteľstva konaných dňa 10.11.2018 z týchto dôvodov:

a) Nielen po skončení volebnej kampane, ale dokonca aj počas volebného dňa, dochádzalo k nepretržitej volebnej agitácii. Otec kandidátky na starostku, pán [REDACTED] spoločne s manželom kandidátky [REDACTED] nepochybniteľne komunikovali s osobami, ktoré chceli ísť voliť. Volebnú kampaň robili priamo v čase volieb a to v priebehu takmer celého dňa.

b) Je dôvodné podozrenie, že v obci Malčice dochádzalo aj k volebnej korupcii, ktorá nesie znaky až trestného činu, kedy boli za odovzdané hlasy pre konkrétnych kandidátov (na starostu a na poslancov) sľúbené i odovzdané peniaze v sume od 20 - 40 €, resp. potraviny (klobásy, slanina, cigarety) V tomto prípade išlo predovšetkým o voličov rómskej národnosti bývajúcich v obci Malčice.

Vzhľadom na uvedené sa sťažovateľ petitom domáha, aby ústavný súd nálezom vyhlásil voľby starostu a poslancov do obecného zastupiteľstva obce Malčice konané dňa 10.11.2018 za neplatné. Postup zvolenej kandidátky a jej blízkych osôb opísaný vyššie je v rozpore s pravidlami volebnej súťaže politických strán a slobodnej súťaže politických síl

podľa čl. 31 Ústavy Slovenskej republiky a nemá nič spoločné s demokratickými voľbami a ich pravidlami. Takéto konanie, správanie a prístup k demokratickému inštitútu, akými sú voľby, sa v demokratických štátoch, za aké sa považuje aj Slovenská republika, označuje za totalitné, popierajúce slobodnú vôľu a prejav voličov.

Na porušenie ústavnosti a zákonnosti volieb starostu obce Malčice upozornil svojim podnetom dňa 13.11.2018 [REDAKOVANÉ], adresovaným Prezídiu Policajného zboru, národná kriminálna agentúra, národná protikorupčná jednotka, expozitúra Východ, Rastislavova 69, 040 01 Košice, ČVS: PPZ-1183/NKA-PK-VY-2018.“

6. Sťažovateľ ako prílohu sťažnosti doložil listinu označenú ako „Podpisy za účelom podania sťažnosti na Ústavný súd o neplatnosti volieb starostu a poslancov obecného zastupiteľstva v obci Malčice, konaných dňa 10.11.2018“, ktorá obsahuje mená, adresy a podpisy 126 osôb s trvalým pobytom v obci Malčice, čiže viac ako 10 % z 1 029 oprávnených voličov.

II.

K časti týkajúcej sa neústavnosti a nezákonnosti volieb, ako aj výsledku volieb starostu obce Malčice konaných 10. novembra 2018

7. Ústavný súd predbežne prerokoval sťažnosť podľa § 25 ods. 1 zákona o ústavnom súde a preskúmal, či návrh sťažovateľa spĺňa všeobecné a osobitné náležitosti podľa § 20 ods. 1 a 2, § 59 a § 60 zákona o ústavnom súde a či nie sú dané dôvody na jeho odmietnutie podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

8. Ústavný súd konštatuje, že jeho právomoc konať vo veci je daná čl. 129 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“). Súčasne ústavný súd zistil, že sťažnosť podal kandidát, ktorý vo volebnom obvode získal najmenej 10 % hlasov voličov volebného obvodu a sťažnosť bola podaná v 10 dňovej lehote podľa § 60 ods. 2 zákona o ústavnom súde. Sťažovateľ pritom jasne uvádza, akým skutkovým stavom došlo podľa jeho názoru k porušeniu pravidiel volieb vyplývajúcich z ústavy a zo zákona č. 180/2014 Z. z.

o podmienkach výkonu volebného práva a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „volebný zákon“) a na podporu svojich tvrdení označil dôkazy vzťahujúce sa na napadnuté voľby. Nemožno vylúčiť, že sťažovateľom namietané porušenie ústavy a volebného zákona ovplyvnilo výsledky volieb na starostu a že pri dodržaní pravidiel volieb na starostu by bol za starostu zvolený sťažovateľ, prípadne iný kandidát.

9. Keďže ústavný súd v rámci predbežného prerokovania sťažnosti nezistil žiadny relevantný dôvod na jej odmietnutie, podľa § 25 ods. 3 zákona o ústavnom súde sťažnosť v tejto časti prijal na ďalšie konanie.

K časti týkajúcej sa neústavnosti a nezákonnosti volieb, ako aj výsledku volieb poslancov obce Malčice konaných 10. novembra 2018

10. Ústavný súd poukazuje na skutočnosť, že sťažovateľ nie je aktívne procesne legitimovaný na podanie sťažnosti proti neústavnosti a nezákonnosti volieb, ako aj výsledku volieb poslancov obce Malčice konaných 10. novembra 2018, keďže do obecného zastupiteľstva nekandidoval. Sťažovateľ doložil ako prílohu svojej sťažnosti podpisy viac ako 10 % oprávnených voličov na „podporu“ svojej sťažnosti. Tí ako aktívne procesne legitimovaní by však museli byť zastúpení advokátom a byť „ďalším“ sťažovateľom v tejto sťažnosti alebo podať samostatnú sťažnosť. Za stavu, keď nie sú zastúpení advokátom, totiž zostávajú ich podpisy na „podporu“ sťažnosti sťažovateľa len akousi prílohou bez možnosti vyvolať účinky podania.

11. Podľa § 20 ods. 2 zákona o ústavnom súde k návrhu na začatie konania sa musí pripojiť splnomocnenie na zastupovanie navrhovateľa advokátom alebo komerčným právnikom, ak tento zákon neustanovuje inak. V splnomocnení sa musí výslovne uviesť, že sa udeľuje na zastupovanie pred ústavným súdom.

12. Podľa § 18 ods. 2 zákona č. 586/2003 Z. z. o advokácii a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov advokát je povinný dôsledne využívať všetky právne prostriedky,

a takto chrániť a presadzovať práva a záujmy klienta. Tieto povinnosti advokáta vylučujú, aby ústavný súd nahradzoval úkony právnej služby, ktoré je povinný vykonať advokát tak, aby také úkony boli objektívne spôsobilé vyvolať nielen začatie konania, ale aj prijatie sťažnosti na ďalšie konanie, ak sú na to splnené zákonom ustanovené predpoklady. Osobitne to platí pre všetky zákonom ustanovené náležitosti úkonov, ktorými začína konanie pred ústavným súdom (napr. II. ÚS 117/05, IV. ÚS 267/08).

13. V tejto súvislosti ústavný súd pripomína, že takýto nedostatok návrhu (sťažnosti) nie je povinný odstraňovať z úradnej povinnosti, ak sťažovateľ disponuje kvalifikovaným právnym zastúpením – advokátom. Uvedený záver vyplýva zo stabilnej rozhodovacej činnosti ústavného súdu (napr. IV. ÚS 77/08, I. ÚS 368/2010, IV. ÚS 322/2010, IV. ÚS 399/2010, III. ÚS 357/2010, III. ÚS 267/2010, II. ÚS 309/2010).

14. Na základe už uvedeného ústavný súd sťažnosť v tejto časti odmietol pre nesplnenie zákonom predpísaných náležitostí.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 28. novembra 2018